

Na osnovu člana 15. stav 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 3. sjednici održanoj 7. marta 2012. godine, donijelo je

**PRAVILNIK  
O IMPLEMENTACIJI PROGRAMA NADGLEDANJA  
AVIJARNE INFLUENCE KOD PERADI I DIVLJIH PTICA**

**Član 1.**

(Svrha donošenja i područje primjene)

U skladu s ovim Pravilnikom Ured za veterinarstvo BiH, u saradnji s nadležnim organima entiteta preduzima smjernice za provođenje nadzora i lova divljih ptica, te ostvaruje saradnju s ostalim relevantnim organizacijama da bi se osiguralo hitno i efikasno izvještavanje nadležnih organa odgovornih za provođenje ovog Pravilnika, o bilo kakvom izrazito povećanom broju smrtnih slučajeva ili značajnijih izbijanja bolesti kod domaćih i divljih ptica, a posebno kod vodenih divljih ptica.

**Član 2.**

(Nadležni organi)

Nadležni organi za provođenje ovog Pravilnika su:

- a) Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured);
- b) Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - su nadležni organi definirani Zakonom o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), Zakonom o veterinarstvu u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 42/08) i Zakonom o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02) u slučaju Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt BiH);
- c) Nadležni veterinarski inspekcijски organi - su nadležni organi definirani Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 62/05) i Zakonom o inspekcijama u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 74/10) i Zakonom o inspekcijama Brčko Distrikta BiH ("Službeni glasnik BD BiH", broj 24/08).

**Član 3.**

(Definicije)

Na ovaj Pravilnik se odnose definicije utvrđene članom 2. Pravilnika o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10).

**Član 4.**

(Postupak u slučaju obavijesti o pojavi bolesti ili povećane smrtnosti kod divljih ptica)

- (1) U slučaju bilo kakve obavijesti o izrazito povećanom broju smrtnih slučajeva ili značajnijih izbijanja bolesti kod divljih ptica, a posebno kod vodenih divljih ptica i kada ne postoji jasan uzrok bolesti, nadležni veterinarski inspektor dužan je narediti i nadzirati:
  - a) uzimanje odgovarajućih uzoraka od mrtvih ptica i ukoliko je moguće od drugih ptica koje su bile u kontaktu s mrtvim pticama;
  - b) podvrgavanje uzetih uzoraka laboratorijskim testovima za otkrivanje virusa avijarne influence.
- (2) Postupak uzimanja uzoraka i testiranja naveden u stavu (1) ovog člana treba biti izveden u skladu s Poglavljem II. do VIII. Dijagnostičkog priručnika za influencu ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 74/10), (u daljnjem tekstu: Dijagnostički priručnik).

**Član 5.**

(Program nadzora)

Program nadzora avijarne influence kod peradi i divljih ptica donosi Ured, na osnovu člana 4. Pravilnika o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10), a u skladu sa smjernicama navedenim u Prilozima I. i II. ovog Pravilnika.

**"Službeni glasnik BiH", broj: 04/13**

**Član 6.**

(Način prijavljivanja)

Prijavljivanje bolesti se vrši u skladu s Odlukom o zaraznim bolestima životinja ("Službeni glasnik BiH", broj 44/03), te se na taj način osigurava prijavljivanje svih negativnih i pozitivnih rezultata seroloških i virusoloških istraživanja avijarne influence, koji su dobijeni u sklopu programa nadzora avijarne influence kod peradi i divljih ptica.

**Član 7.**

(Prilozi Pravilnika)

Prilozi I. i II. štampani su uz ovaj Pravilnik i čine njegov sastavni dio.

**Član 8.**

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjivat će se od 01.01.2013. godine.

VM broj 238/12

Predsjedavajući **Vjekoslav Bevanda**, s. r.

7. marta 2012. godine, Sarajevo Vijeća ministara BiH

**PRILOG I.**

**Smjernice za implementaciju programa nadzora avijarne influence kod peradi**

**1. Ciljevi programa nadzora**

Cilj programa nadzora avijarne influence kod peradi je da se utvrdi cirkulacija virusa u skladu s Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10), godišnjim otkrivanjem kroz aktivni nadzor:

- a) nisko patogena influenza ptica (NPIP) podtipova H5 i H7 kod domaće peradi (*Galliformes*) (posebno pilića, ćurki, kokoši, fazana, jarebica, prepelica i nojevki);
- b) NPIP podtipova H5 i H7 i visoko patogena influenza ptica (VIP) kod domaće vodene peradi (posebno pataka, gusaka i divljih pataka radi obnavljanja populacije pernate divljači).

**2. Metoda nadzora**

Uzimanje uzoraka i serološko testiranje u farmama peradi se izvodi s ciljem otkrivanja prisutnosti antitijela na avijarnu influencu, a kako je navedeno u Pravilniku o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10).

Smjernice aktivnog nadzora navedene u ovom Pravilniku dopunjuju postojeće sisteme ranog otkrivanja u BiH, na način propisan u Dijagnostičkom priručniku, te se posebno odnosi za one koji se izvode na farmama s većim rizikom za nastanak avijarne influence.

Glavne međunarodno priznate metode koje se mogu koristiti za nadzor bolesti životinja su:

- (a) nadzor koji se zasniva na analizi rizika (Risk-Based Surveillance - RBS, u daljnjem tekstu: RBS); i
- (b) nadzor koji se zasniva na reprezentativnom uzimanju uzoraka.

**2.1. Nadzor koji se zasniva na analizi rizika**

RBS je glavni metod izvođenja nadzora avijarne influence na usmjeren, ekonomski prihvatljiv način i treba ga uzimati kao metod izbora kada god je to moguće. U slučaju korištenja ove metode za nadzor bolesti, Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, utvrđuje relevantne puteve rizika za infekciju jata ptica i okvir uzimanja uzoraka s farmi koje su prepoznate kao farme s većim rizikom nastanka infekcije avijarne influence.

Osnovni kriteriji i faktori rizika navedeni su u Odjeljku 4.1., i predstavljaju pokazatelje kako treba usmjeriti uzimanje uzoraka i vršiti testiranje uzoraka određenih vrsta peradi i proizvoda od peradi u različitim vrstama gazdinstava.

Ostali kriteriji i faktori rizika zavise o pojedinačnoj situaciji zdravlja životinja, te ih je potrebno posebno razmotriti i različito mjeriti.

**2.2. Nadzor baziran na reprezentativnom uzimanju uzoraka**

Ukoliko nema mogućnosti za provođenje procjene puteva rizika koja je zasnovana na dovoljno jakim naučno utemeljenim dokazima, nadzor se provodi na osnovu šeme reprezentativnog uzimanja uzoraka. Broj farmi peradi s kojih je potrebno uzeti uzorke mora odgovarati broju uzoraka navedenom u Tab. 1. i 2. koji se nalaze u Prilogu I. ovog Pravilnika, u zavisnosti o vrsti peradi.

Uzimanje seroloških uzoraka za testiranje na avijarnu influencu je potrebno provesti na cijeloj teritoriji BiH, tako da se ti uzorci mogu smatrati reprezentativnim za cijelu zemlju.

**3. Ciljne populacije**

U program nadzora je uključeno uzimanje uzoraka sljedećih vrsta peradi i proizvoda od peradi:

- a) koke nesilje;
- b) koke nesilje - koje se slobodno drže;
- c) pilići za uzgoj;
- d) ćurke za uzgoj;
- e) patke za uzgoj;
- f) guske za uzgoj;
- g) tovne ćurke;
- h) tovne patke;
- i) tovne guske;
- j) gojena pernata divljač (*Galliformes*), pogotovo odrasle ptice kao što su ptice za uzgoj;
- k) gojena pernata divljač (vodena divljač);
- l) nojevke.

Bez obzira na navedeno, u sljedećim specifičnim vanrednim uslovima, sljedeće vrste peradi također mogu biti uključene u program nadzora:

- m) brojleri, ali samo u slučaju:
  - (i) da su uzgajani u značajnijem broju u slobodnom prostoru; i

(ii) da se smatra da imaju veći rizik od infekcije avijarne influence;

n) dvorišna jata: generalno imaju manju ulogu u kruženju virusa i njegovom širenju, te uzimanje njihovih uzoraka iziskuje veća materijalna sredstva, međutim, dvorišna jata mogu imati veći rizik od infekcije avijarne influence zbog mnogobrojnosti, blizine komercijalnim farmama za uzgoj peradi, uključenosti u lokalnu ili regionalnu trgovinu i ostalim kriterijima i faktorima rizika kao što je navedeno u Odjeljku 4.1. Ukoliko postoji argumentirana opravdanost koja se tiče nivoa rizika za uzgojne kategorije peradi kao što su brojerski pilići koji su čuvani pod visokim biosigurnosnim uslovima, ove kategorije mogu biti izuzete od uzimanja uzoraka.

#### **4. Nadzor koji se zasniva na analizi rizika (RBS)**

Izbor RBS mora biti određen na osnovu procjene, a koja uključuje bar sljedeće kriterije i faktore rizika:

##### **4.1. Osnovni kriteriji i faktori rizika**

4.1.1. Kriteriji i faktori rizika za unos virusa u farme peradi zbog direktne ili indirektno izloženosti divljim pticama, posebno onima koje su označene kao ciljne vrste:

- farma peradi se nalazi u blizini vlažnih područja, bara, močvara, jezera, rijeka ili obale mora gdje se okupljaju vodene divlje ptice selice;
- farma peradi se nalazi na području s velikim brojem vodenih divljih ptica selica, posebno onih vrsta ptica koje su kategorizirane kao ciljne vrste za otkrivanje VPIIP H5N1 kao što je navedeno u Dijelu 2. Priloga II. ovog Pravilnika;
- farma peradi se nalazi u blizini mjesta gdje se vodene divlje ptice selice odmaraju ili razmnožavaju, posebno tamo gdje su ova mjesta povezana kroz kretanja ptica selica s područjima s pojavom VPIIP H5N1 kod divljih ptica ili peradi;
- farma peradi gdje je omogućeno slobodno kretanje peradi, ili farma peradi gdje se perad drži na otvorenom ili u bilo kojim prostorijama u kojima kontakt s divljim pticama nije moguće potpuno kontrolirati;
- nizak nivo biosigurnosti u farmama peradi, uključujući metode skladištenja hrane i korištenja površinskih voda.

4.1.2. Kriteriji i faktori rizika širenja virusa unutar farme peradi i između farmi peradi, kao i posljedice širenja avijarne influence s peradi na perad i između farmi peradi:

- prisustvo više od jedne vrste peradi na jednoj farmi, posebno prisustvo domaćih pataka i gusaka zajedno s ostalim vrstama peradi;
- oblik proizvodnje peradi i vrste peradi na farmi gdje je utvrđen povećan nivo otkrivanja infekcije avijarne influence, kao što su farme pataka i peradi koja je namijenjena za obnavljanje populacije pernate divljači (posebno uzgojene divlje patke);
- farma peradi se nalazi na području s velikim brojem farmi peradi;
- trgovinski tokovi, uključujući uvoz i intenzitet kretanja peradi, te direktni i indirektni, i drugi faktori, uključujući vozila, opremu i osoblje;
- prisustvo peradi koja dugo živi i grupe peradi raznih uzrasta na farmama (kao što su nesilje).

##### **4.2. Odabiranje ciljne populacije pod rizikom**

Nivo odabira ciljne populacije mora odražavati broj i lokalnu procjenu faktora rizika koji su prisutni na farmama peradi.

Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH može razmatrati i druge faktore rizika u svojim procjenama u oblikovanju metoda nadzora, što mora biti prikazano i detaljno objašnjeno u programu nadzora.

##### **4.3. Odabir ciljnih farmi peradi s kojih se uzimaju uzorci**

Tab. 1. i 2. iz Priloga I. ovog Pravilnika se mogu koristiti

kao osnova da bi se odredio broj ciljnih farmi peradi s kojih se trebaju uzeti uzorci iz populacije u riziku.

#### **5. Metoda reprezentativnog uzimanja uzoraka**

U slučajevima gdje je izvedeno reprezentativno uzimanje uzoraka kao što je navedeno u Odjeljku 2.2. ovog Priloga, broj farmi peradi s kojih se uzimaju uzorci se izračunava u skladu s Tab. 1. i 2. iz Priloga I. ovog Pravilnika, a prema vrstama peradi koje se nalaze na farmi.

##### **5.1. Broj farmi peradi s kojih je potrebno prikupiti uzorke za serološko testiranje na avijarnu influencu**

5.1.1. Broj farmi peradi (osim farmi pataka, gusaka i divljih pataka) na kojima je potrebno prikupiti uzorke

Za svaku proizvodnu kategoriju peradi, osim farmi pataka, gusaka i divljih pataka, broj farmi peradi s kojih je potrebno uzeti uzorke se definira tako da se osigura detekcija bar jedne zaražene farme peradi, s prevalencom zaraženih farmi peradi od najmanje 5% s intervalom povjerljivosti od 95%.

Uzimanje uzoraka je potrebno izvesti u skladu s Tabelom 1., kako slijedi:

*Tabela 1.* Broj farmi peradi (osim farmi pataka, gusaka i divljih pataka) na kojima je potrebno uzeti uzorke za svaku proizvodnu kategoriju

| Broj farmi po proizvodnoj kategoriji | Broj farmi peradi sa kojih je potrebno prikupiti uzorke |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------------|
| Do 34                                | sve                                                     |
| 35-50                                | 35                                                      |
| 51-80                                | 42                                                      |
| 81-250                               | 53                                                      |
| Više od 250                          | 60                                                      |

5.1.2. Broj farmi pataka, gusaka i divljih pataka s kojih je potrebno uzeti uzorke.

Broj farmi pataka, gusaka i divljih pataka s kojih je potrebno uzeti uzorke se definira da bi se osigurala detekcija barem jedne zaražene farme peradi pri prevalenci zaraženih farmi od najmanje 5% s intervalom povjerljivosti od 99%.

Uzimanje uzoraka će biti izvedeno u skladu s Tabelom 2. kako slijedi:

Tabela 2. Broj farmi pataka, gusaka i divljih pataka s kojih je potrebno uzeti uzorke

| Broj farmi pataka, gusaka i divljih pataka | Broj farmi pataka, gusaka i divljih pataka s kojih je potrebno uzeti uzorke |
|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|
| Do 46                                      | Sve                                                                         |
| 47-60                                      | 47                                                                          |
| 61-100                                     | 59                                                                          |
| 101-350                                    | 80                                                                          |
| Više od 350                                | 90                                                                          |

### **5.2. Broj peradi (ptica) od kojih je potrebno uzeti uzorke na farmi peradi**

Broj uzoraka, kako je navedeno u tač. 5.2.1. i 5.2.2. Priloga I.ovog Pravilnika, se odnosi na provođenje nadzora i na osnovu metode analize rizika i metode reprezentativnog uzimanja uzoraka.

5.2.1. Broj ptica (osim pataka, gusaka i divljih pataka) od kojih je potrebno uzeti uzorke na farmama peradi

Broj ptica od kojih je potrebno uzeti uzorke na farmama peradi se definira tako da se osigura 95% vjerovatnoća detekcije najmanje jedne ptice koja je seropozitivna na avijarnu influencu, ukoliko je prevalenca seropozitivnih ptica > 30%.

Uzorci krvi za serološka istraživanja se sakupljaju od svih proizvodnih kategorija peradi i svih vrsta peradi, od najmanje 5 do 10 ptica (osim pataka, gusaka i divljih pataka) po farmi, i iz različitih prostorija, ukoliko na farmi postoji više od jedne prostorije.

U slučaju da postoji više prostorija, potrebno je uzeti uzorke od najmanje pet ptica iz svake prostorije.

5.2.2. Broj pataka, gusaka i divljih pataka od kojih je potrebno uzeti uzorke na farmi

Broj pataka, gusaka i divljih pataka od kojih je potrebno uzeti uzorke na farmi peradi se određuje tako da se osigura 95% vjerovatnoća detekcije barem jedne ptice koja je seropozitivna na avijarnu influencu, a gdje je prevalenca seropozitivnih ptica >30%.

Dvadeset uzoraka krvi se uzima radi serološkog testiranja iz svake izabrane farme peradi obzirom na nižu senzitivnost dijagnostičkih testova kod vodene peradi.

## **6. Procedure uzimanja uzoraka za serološko testiranje**

Vremenski period za uzimanje uzoraka na farmama peradi se slaže sa sezonskom proizvodnjom za svaku proizvodnu kategoriju, a uzimanje uzoraka se može izvesti na klaonici. Navedena praksa ne smije ugroziti pristup baziran na analizi rizika, prema kriterijima i faktorima rizika navedenim u Odjeljku 4.1. ovog Priloga.

U cilju poboljšanja efikasnosti i da bi se izbjegao nepotrebn ulazak osoblja na farme peradi, uzimanje uzoraka se, kada je god to moguće, kombinira s uzimanjem uzoraka u druge svrhe, npr. unutar kontrole na salmonele ili mikoplazme. Ovo kombiniranje uzorkovanja ne smije ugroziti zahtjeve nadzora koje se zasniva na analizi rizika.

## **7. Uzimanje uzoraka za virusološko testiranje**

Uzimanje uzoraka za virusološko testiranje na avijarnu influencu se ne koristi kao zamjena za serološko testiranje i mora biti izvedeno samo unutar okvira istraživanja kao dopuna serološki pozitivnih testiranja na avijarnu influencu.

## **8. Učestalost i period testiranja**

Uzimanje uzoraka s farmi peradi se izvodi jednom godišnje.

Na osnovu procjene rizika, Ured uz saglasnost nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta BiH može donijeti odluku o češćem izvođenju uzimanja uzoraka i testiranja.

## **9. Laboratorijsko testiranje**

Testiranje uzoraka se izvodi u referentnoj laboratoriji (RL) za avijarnu influencu u BiH ili u drugim laboratorijama koje su ovlaštene u skladu s Odlukom o određivanju referentnih laboratorija u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 68/05 i 90/05).

Laboratorijski testovi se izvode u skladu s Dijagnostičkim priručnikom, koji navodi procedure za potvrdu i diferencijalnu dijagnozu avijarne influence.

Ukoliko ovlaštene laboratorije žele koristiti testove koji se ne navode u Dijagnostičkom priručniku, niti su opisani u Priručniku dijagnostičkih testova i vakcina za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE), ti testovi prije korištenja moraju biti proglašeni prikladnim od strane referentne laboratorije EU/OIE (EU/OIE RL), a na osnovu važećih podataka, prije korištenja.

Svi pozitivni serološki nalazi se potvrđuju od strane RL-a testom inhibicije hemaglutinacije, korištenjem propisanih sojeva dostavljenih od strane EU/OIE RL:

(a) za podtip H5:

- (i) inicijalno testiranje uz pomoć teal/England/7894/06 (H5N3);
- (ii) testiranje svih pozitivnih uzoraka s chicken/ Scotland/59 (H5N1) da bi se eliminirala antitijela koja unakrsno reagiraju sa N3;

(b) za podtip H7:

- (i) inicijalno testiranje uz pomoć turkey/England/647/77 (H7N7);
- (ii) testiranje svih pozitivnih uzoraka s African starling/983/79 (H7N1) da bi se eliminirala antitijela koja unakrsno reagiraju sa N7.

Svi pozitivni serološki nalazi na farmi moraju biti praćeni epidemiološkim ispitivanjima i daljnjim uzimanjem uzoraka za testiranje korištenjem virusoloških metoda da bi se utvrdilo da li je na farmi peradi prisutna zaraza virusom avijarne influence.

Svi izolati virusa se predaju EU/OIE RL u skladu s odredbama Priloga VIII. Pravilnika o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10), ukoliko nije odobreno odstupanje kako je navedeno u Poglavlju V. Dijagnostičkog priručnika. Virusi koji pripadaju podtipovima H5 i H7 se dostavljaju EU/OIE RL bez odlaganja i podliježu standardnim testovima karakterizacije (nukleotidno sekvenciranje/IVPI) u skladu s Dijagnostičkim priručnikom.

Za dostavljanje uzoraka i dijagnostičkog materijala upotrebljavaju se posebni protokoli koje je donio EU/OIE RL. Ured osigurava dobru razmjenu informacija između EU/OIE RL i RL.

**PRILOG II.**

**DIO 1.**

**Smjernice za implementaciju programa nadzora avijarne influence kod divljih ptica**

**1. Ciljevi nadzora**

Cilj programa nadzora avijarne influence kod divljih ptica je pravovremeno otkrivanje VPIP podtipa H5N1 kod divljih ptica da bi se zaštitila farmska perad i veterinarsko javno zdravlje.

**2. Metode nadzora**

- (a) Nadzor koji se zasniva na analizi rizika (RBS) se provodi kao pasivni sistem nadzora s laboratorijskim ispitivanjima moribundnih ili mrtvih divljih ptica i posebno je usmjeren vodenim vrstama ptica.
- (b) Divlje ptice, posebno vodene ptice selice, za koje se pokazalo da su pod visokim rizikom od zaraze i prenošenja virusa VPIP H5N1, su ciljne vrste i nadzor je posebno usmjeren na njih.
- (c) Nadzor je posebno usmjeren na područja u blizini mora, jezera i vodenih tokova gdje su pronađene mrtve ptice, a naročito ukoliko su ta područja u blizini farmi peradi, ili tamo gdje na jednom prostoru postoji veliki broj farmi peradi.
- (d) Kod pripreme programa nadzora neophodna je bliska saradnja s epidemiolozima, ornitolozima i nadležnim organima odgovornim za očuvanje prirode, radi pomoći kod prepoznavanja vrsta i poboljšanja prilagođenog uzimanja uzoraka.
- (e) Ukoliko tako zahtijeva epidemiološko stanje za virus VPIP H5N1, aktivnosti vezane za nadzor se poboljšavaju podizanjem svijesti i aktivnim traženjem i monitoringom mrtvih ili moribundnih divljih ptica, posebno onih koje pripadaju ciljnim vrstama. Aktiviranje poboljšanja nadzora treba biti inicirano otkrivanjem VPIP H5N1 virusa kod peradi i/ili divljih ptica u susjednim zemljama i u trećim zemljama, ili u zemljama koje su povezane kretanjem ptica selica, posebno onih koje pripadaju ciljnim vrstama. U takvim slučajevima se uzimaju u obzir posebni tokovi migracija i vrsta divljih ptica koje mogu varirati od zemlje do zemlje.

**3. Procedure uzimanja uzoraka**

- (a) Procedure uzimanja uzoraka se izvode u skladu s Dijagnostičkim priručnikom.
- (b) Kloakalni i trahealni/orofaringealni bris i/ili tkiva moribundnih ili mrtvih ptica se uzima za molekularnu detekciju (PCR) i/ili izolaciju virusa.
- (c) Posebna pažnja se obraća na skladištenje i prijevoz uzoraka u skladu s odredbama Dijagnostičkog priručnika. Svi izolati virusa avijarne influence se podnose EU/OIE RL, osim ako nije odobreno odstupanje kako je navedeno u Poglavlju V. Dijagnostičkog priručnika. Virusi podtipova H5/H7 se podnose EU/OIE RL bez odlaganja i podliježu standardnim testovima karakterizacije (nukleotidno sekvenciranje/IVPI) u skladu s Dijagnostičkim priručnikom.
- (d) Uzimanje uzoraka za provođenje nadzora se provodi do 31. decembra tekuće godine.

**4. Laboratorijsko testiranje**

Laboratorijsko testiranje se izvodi u skladu s Dijagnostičkim priručnikom.

Testiranje uzoraka se izvodi u RL u BiH ili drugim laboratorijama koje su ovlaštene od strane nadležnih organa entiteta i pod kontrolom RL.

Ukoliko ovlaštene laboratorije žele koristiti testove koji se ne navode u Dijagnostičkom priručniku, niti su opisani u Priručniku dijagnostičkih testova i vakcina za kopnene životinje Svjetske organizacije za zdravlje životinja (OIE), ti testovi prije korištenja moraju biti proglašeni prikladnim od strane referentne laboratorije EU/OIE (EU/OIE RL), a na osnovu važećih podataka, prije korištenja.

Početni skrining se provodi korištenjem M gen PCR-a, uz brzo testiranje pozitivnih nalaza na H5 koji se izvodi u periodu ne dužem od 2 sedmice. U slučaju pozitivnih nalaza na H5, što je prije moguće obavlja se analiza mjesta rascjepa s ciljem određivanja da li se radi o visoko patogenoj avijarnoj influenci (VPIP) ili nisko patogenoj avijarnoj influenci (NPIP). Tamo gdje se potvrdi H5 VPIP, moraju se brzo provesti daljnje analize koje će utvrditi tip N, iako se time mogu pokazati dokazi koji samo eliminiraju N1.

**5. Daljnje praćenje**

- U slučaju potvrđenih pozitivnih slučajeva VPIP H5(N1), primjenjuju se kontrolne mjere navedene u Pravilniku o mjerama za suzbijanje i kontrolu influence ptica ("Službeni glasnik BiH", broj 35/10), a koje se odnose na mjere zaštite vezano za visoko patogenu avijarnu influencu podtipa H5N1 kod divljih ptica. - Kao dio epidemioloških ispitivanja, važno je identificirati područja koja su povezana s utvrđenim slučajevima, kako bi se moglo predvidjeti moguće daljnje širenje virusa

**"Službeni glasnik BiH", broj: 04/13**

avijarne influence, posebno na ona područja koja su povezana s proizvodnjom peradi i s velikom gustoćom farmi peradi.

**DIO 2.**

**Spisak ciljnih vrsta divljih ptica za uzimanje uzoraka i testiranje na avijarnu influencu**

| Broj | Naučni naziv                       | Opće prihvaćeni naziv |
|------|------------------------------------|-----------------------|
| 1.   | <i>Accipiter gentilis</i>          | Jastreb kokošar       |
| 2.   | <i>Accipiter nisus</i>             | Kobac ptičar          |
| 3.   | <i>Anas acuta</i>                  | Patka lastarka        |
| 4.   | <i>Anas clypeata</i>               | Patka žličarka        |
| 5.   | <i>Anas crecca</i>                 | Patka kržulja         |
| 6.   | <i>Anas penelope</i>               | Patka zviždara        |
| 7.   | <i>Anas platyrhynchos</i>          | Divlja patka          |
| 8.   | <i>Anas querquedula</i>            | Patka pupčanica       |
| 9.   | <i>Anas strepera</i>               | Patka kreketaljka     |
| 10.  | <i>Anser albifrons albifrons</i>   | Lisasta guska         |
| 11.  | <i>Anser anser</i>                 | Siva guska            |
| 12.  | <i>Anser brachyrhynchus</i>        | Kratkokljuna guska    |
| 13.  | <i>Anser erythropus</i>            | Mala guska            |
| 14.  | <i>Anser fabalis</i>               | Guska glogovnjača     |
| 15.  | <i>Ardea cinerea</i>               | Siva čaplja           |
| 16.  | <i>Aythya ferina</i>               | Glavata patka         |
| 17.  | <i>Aythya fuligula</i>             | Krunata patka         |
| 18.  | <i>Branta bernicla</i>             | Grivasta guska        |
| 19.  | <i>Branta canadensis</i>           | Kanadska guska        |
| 20.  | <i>Branta leucopsis</i>            | Bjelolica guska       |
| 21.  | <i>Branta ruficollis</i>           | Crvenovrata guska     |
| 22.  | <i>Bubo bubo</i>                   | Ušara                 |
| 23.  | <i>Buteo buteo</i>                 | Škanjac mišar         |
| 24.  | <i>Buteo lagopus</i>               | Škanjac gačaš         |
| 25.  | <i>Cairina moschata</i>            | Mošusna patka         |
| 26.  | <i>Ciconia ciconia</i>             | Bijela roda           |
| 27.  | <i>Circus aeruginosus</i>          | Eja močvarica         |
| 28.  | <i>Cygnus columbianus</i>          | Crnokljuni labud      |
| 29.  | <i>Cygnus cygnus</i>               | Žutokljuni labud      |
| 30.  | <i>Cygnus olor</i>                 | Crvenokljuni labud    |
| 31.  | <i>Falco peregrinus</i>            | Sivi soko             |
| 32.  | <i>Falco tinnunculus</i>           | Vjetruša klitavka     |
| 33.  | <i>Fulica atra</i>                 | Crna liska            |
| 34.  | <i>Larus canus</i>                 | Olujni galeb          |
| 35.  | <i>Larus ridibundus</i>            | Riječni galeb         |
| 36.  | <i>Limosa limosa</i>               | Crnorepa muljača      |
| 37.  | <i>Marmaronetta angustirostris</i> | Pjegava patka         |
| 38.  | <i>Mergus albellus</i>             | Bijeli ronac          |
| 39.  | <i>Milvus migrans</i>              | Crna lunja            |
| 40.  | <i>Milvus milvus</i>               | Crvena lunja          |
| 41.  | <i>Netta rufina</i>                | Patka gogoljica       |
| 42.  | <i>Phalacrocorax carbo</i>         | Veliki vranac         |
| 43.  | <i>Philomachus pugnax</i>          | Pršljivac ogrličar    |
| 44.  | <i>Pica pica</i>                   | Svraka maruša         |
| 45.  | <i>Pluvialis apricaria</i>         | Troprsti zlatar       |
| 46.  | <i>Podiceps cristatus</i>          | Cubasti gnjurac       |
| 47.  | <i>Podiceps nigrocollis</i>        | Crnogri gnjurac       |
| 48.  | <i>Porphyrio porphyrio</i>         | Modra sultanka        |
| 49.  | <i>Tachybaptus ruficollis</i>      | Mali gnjurac          |
| 50.  | <i>Vanellus vanellus</i>           | Vivak                 |